

_Lìa xa thành đô yêu d u, m t s m khi heo may v` Lòng khách tha h ng v ng s u th ng`
Nhìn em m trong mây khói` B c đi nh ng ch a n r i l s u tràn mi` đ m men cay đ ng bi t
ly

R i đây dù l c ngàn ph ng` Ta h ng v ch n xa v i` Tìm m ng x a lãng quên tháng ngày
tàn phai` Ngh n ngào th ng nh em... Hà N i i

D u là ng i sinh tr ng Hà N i 36 ph ph ng, hay là b t c mi n nào đi n a, b t c ai có
đ p nghe đ n nh ng âm đ u thi t tha trong nh c ph m "Gi c M H i H ng" c a nh c sĩ Vũ
Thành đ u không kh i c m th y b i h i, v n v ng. Nh ng l i nh c n c n nh đ a h i c c a
ng i vi n x h ng v thành ph c kính thân yêu nay n m c cu i chân mây xa v i v i...

M t nh c ph m tr tình khác c a nh c sĩ Anh B ng cũng ra đ i trong th i gian này. B n "N i
Lòng Ng i Đ i" ph i b y tâm s c a m t trái tim v a đ chín mùi mà đã ph i chia lìa đôi ng :

_Tôi xa Hà N i năm lên m i tám khi v a bi t yêu` Bao nhiêu m ng đ p yêu đ ng thành khói
tan theo mây chi u` Hà N i i! Nào bi t ra sao bây gi` Ai đ ng trông ai ven h khu n c trong
nh ngày x a`

Đã có r t nhi u nh c ph m ra đ i sau ngày đ t n c b chia c t. Bài hát nào cũng rung đ ng
thi t

tha. Đ i v i t t c m i dân t c, đ ng nh không có ni m đau nào to l n b ng vi c đ t n c b
qua phân. S chia c t lãnh th có nghĩa là s kéo theo s phân ly gi a các gia đình, s t o ra
ni m th ng nh khôn nguôi gi a nh ng con ng i cùng chung m t huy t th ng, và gây nên
nh ng v t th ng trong lòng ng i. Cách đây n a th k , m t s chia c t đ t n c đã đ l i v t
th ng sâu đ m trong nh ng trang s hi n đ i c a n c nhà, và chính v t th ng này là kh i
đ u cho c m t t m th m k ch c a dân t c Vi t Nam ngay sau đó: Hi p đ nh Genève
20-7-1954 chia đôi đ t n c t i v tuy n 17.

Giòng sông Bn H i phi mình đón nhn đo nh mo nh oan nghit, đo tro thành gii i tuyn chia đôi 2 min Nam Bc. Dân tc Vit Nam đi vào mt to ng lai đen ti i vi nho ng oan khiến kéo dài cho mãi đn ngày hôm nay, khi mà my triu ngo i Vit xa quê vn po trong lòng mình mt "gic mo hi ho ng":

_Ri đây dù lc ngàn pho ng` Ta ho ng vo chn quê nhà` Cùng điu nhau sát vai so ng trong tình tho ng` Đo cùng xây gic mo hi ho ng`

1- Tho Gii Sau Đo i Chin Lo n Tho Hai_

Tho chin tho 2 chm đo t vi so bi trn ca phe Trc go m Đc, Ý và Nht. Các no c đo ng mình tho ng trn đã hp nhau ti Yalta (4-11/2/45) và Potsdam (11/7-2/8/45) đo chia phn, vo li bn đo tho gii. No c Đc bo ct làm 4, phn phía đông sông Oder dành cho Liên Sô, đo ng lên no c co ng sn Đông Đc. Phn phía Tây thuc Anh, Pháp Mo, thành hình no c Co ng hoà Liên bang Đc. Nho ng no c Ba Lan, Tip Khc, Hung Gia Li, Lo Ma Ni, Bo Gia Li vv... lt vào quo đo ca Mc To Khoa và tro thành các no c XHCN Đông Âu.

Ti Á châu, Đo ng Minh quy đo nh vic gii i gii i quân Nht ti Đông Đo ng dành cho quân đo i Anh, n Đo và Trung Hoa Dân Quc. Vic gii i gii i quân Nht ti bán đo Triu Tiên dành cho Nga và Mo. Ngoài quy đo nh trên, nho ng vic còn li đo u mù mo. Chin tranh nóng chm đo t, nho ng tho gii i cha yên, vì chin tranh lo nh ngay lp to c tip ni. Liên Xô đang mun bành tro ng cho nghĩa co ng sn ti vùng Châu Á nên mt mt mun các co ng quc không đo c can thip ti đây đo Mao Tro ch Đông tip to c thôn tính Trung Hoa Lc Đa, mt mt to ra nho ng "khoo ng tro ng chính tro" đo cho các phong trào cách mo ng gii i thc, giành đo c lp do các đo ng co ng sn đa pho ng có co hi huy đo ng và lo lái.

To đó, tho gii i chia làm hai phe rõ rt. Mt bên là các no c co ng sn do Liên Sô đo ng đo. Mt bên kia là các quc gia to do đo t đo i so lonh đo ca Hoa Ko. Gi i là chin tranh lo nh nho ng tình hình cũng nóng bo ng không kém cuc tho chin tranh kho ng khip mà nhân loi va tri qua. Mt so nho ng đo m nóng bo ng nht là cuc chin tranh Triu Tiên o min Đông Bc Á, và cuc chin tranh Đông Đo ng o min Đông Nam Á.

2- Bi Co nh Đông Đo ng Sau Đo Nho Tho Chin_

Ngay khi tiếng súng cßa trßn thß chißn thß 2 vßa chßm dßt, các nßc thßc dân đã mßu tìm cách chißm lßi nhßng thußc đßa cũ cßa mình. Tßi Đông Dßng, lính Pháp xußng tßu theo quân Anh có nhißm vß gißi gißi quân Nhßt đß đßt chân lên bán đßo hình chß S. Đßn vß đßu tiên chß có vßn vßn 150 quân nhân Pháp tháp tùng đoàn quân cßa tßng Anh Gracey. Đßn tháng 10/45, tßng Leclerc vßi Sß Đoàn 2 thißt giáp tßi Vißt Nam và tißn chißm lßi nhßng thành phß lßn tßi Nam Phßn. Tuy vßy, phía Bßc vĩ tuyßn 16, Pháp vßn chßa đßt chân lên đßc vì là đßa gißi trách nhißm cßa quân đßi Tßng Gißi Thßch.

Cũng trong lúc đó, tình hình Vißt Nam đã đßi khác. Các cußc nßi dßy cßa qußn chúng vào tháng 8/45 đã lßt đß chính phß Trßn Trßng Kim, chßm dßt chß đß phong kißn cßa nhà Nguyßn. Vißt Nam tuyên bß đßc lßp và có mßt chính phß liên hißp lâm thßi bao gßm các đßng phái chính trß qußc gia và cßng sßn nßp đßi danh nghĩa Mßt Trßn Vißt Minh. Hß Chí Minh và đßng cßng sßn mußn bißn nßc ta thành mßt nßc cßng sßn trong quß đßo cßa Liên Xô, nên tìm cách mau chóng đßy đoàn quân cßa Tßng Gißi Thßch ra khßi Vißt Nam càng sßm càng tßt. Trong âm mßu này, hß Hß ký kßt vßi Pháp mßt bßn hißp đßnh đß giúp quân Pháp chính thßc hißn dißn tßi mißn Bßc, nhßng rßi sau đó lßi hô hào toàn qußc kháng chißn vào tháng 12/1946 đß chßng lßi quân Pháp. Phe qußc gia nßm trong mßt thß trßn ngßt nghèo, hß chßng Pháp đß giành lßi đßc lßp cho đßt nßc, nhßng đßng thßi lßi phßi đßa lßng vào ngßi Pháp đß chßng lßi cßng sßn, vì không mußn đßa nßc ta vào vòng xích hóa cßa chßng nghĩa này.

Nßc Pháp, trong Đß Nhß Thß Chißn, đã trßi qua mßt giai đßo nßng tßi nhßt cßa lßch sß nßc này. Sau nhißu năm bß chißm đóng, tinh thßn ngßi Pháp rßt sa sút. Nhân tâm ly tán vì trong chißn tranh, mßt phßn dân Pháp quy phßc kß chißm đóng; mßt phßn khác cßm sßng chßng lßi kß xâm lăng. Chißn tranh tàn phá hßu hßt hß tßng cß sßn xußt khißn nßn kinh tß bß kißt quß. Ngay chính nßc Pháp cũng còn phßi nhß đßn chßng trßng tái thißt Châu Âu cßa Mß, đßc bißt qua danh hißu _"chßng trßng Marshall", đß xoá đßn tàn tích cßa chißn tranh.

Có thß nói, nßn chính trß đßi nßi cũng nhß đßi ngoßi cßa Pháp tß sau Thß Chißn và nhßt là trong sußt cußc chißn tranh Đông Dßng, rßt là bßt ßn đßnh. Chß trong 8 năm trßi, tß năm 1946 tßc là khi bßt đßu chißn tranh Đông Dßng cho đßn năm 1954 vào lúc ký Hißp Đßnh Genève, Pháp đã thay đßi chính phß 17 lßn, có thß tßng chß cßm quyßn đßc 2 ngày! Do đó, vißc tißn hành chißn tranh ß Vißt Nam đã không đßc quan tâm đúng mßc.

Sau năm 1950, tình hình chißn sß ß Vißt Nam ngày càng thßt lßi cho quân đßi vißn chinh Pháp. Vißn trß quân sß cßa Mß cho Pháp xußt phát tß ý nißm ngăn chßn sß bành trßng cßa cßng sßn. Trong lúc đó thì Pháp lßi tißn hành chißn tranh vßi mßc tiêu chißm lßi thußc đßa. Chính sß khác

bi t v ch đích này cũng đã gây nhi u khó khăn v ti p li u cho quân đ i Pháp. Trong lúc đó, t m t quân đ i s khai, Vi t Minh đã huy đ ng đ c lòng yêu n c, ch ng ngo i xâm c a qu n chúng, là ngu n ti p v n vô t n cho m t tr n th chi n tranh nhân dân áp đ ng l i đánh du kích, không theo m t quy lu t chi n tranh c đ i n nào c . Thêm vào đó, Vi t Minh c ng s n đã đ c s h tr c a Liên Xô và t năm 1950, Trung C ng đã vi n tr t vũ khí, quân trang, quân đ ng và c nhân s cho Vi t Minh. Pháp b đánh b t ra kh i nh ng vùng r ng núi biên gi i Hoa-Vi t, đ n v chấu th sông H ng Hà. Nhi u v t ng lãnh danh ti ng c a Pháp, đã t ng l p nhi u chi n công hi n hách trong Đ Nh Th Chi n đã đ c đ a t i chi n tr ng Vi t Nam và đã th t b i. Lòng tham và tinh th n th c dân đã khi n Pháp h a li u, h a cu i "tr l i đ c l p hoàn toàn" cho Vi t Nam. T ng c ng t lúc đ a B o Đ i tr v đ n ngay tr c khi ký Hi p Đ nh Genève, Pháp đã h a tr đ c l p hoàn toàn cho Vi t Nam đ n 5 l n, nh ng đ u không th c tâm th c hi n.

Ngày 13/3/54, trong lúc t ng Navarre kh i s đ t nh c a chi n đ ch Atlante, nh m bình đ nh vùng duyên h i mi n Trung, thì tr n Đ i n Biên Ph m màn. C đ i m này b bao vây kín mít. Pháo binh và cao x c a Vi t Minh đã uy hi p và gây t n th t n ng n cho quân Pháp. Ch 4 ngày sau, t c ngày 17/3/54, c u không v n không s đ ng đ c n a. Vi t Minh pháo kích vào sân bay và b n lên các phi c ti p t . Vi c ti p v n và tăng c ng quân s ch còn th c hi n đ c b ng cách th d . T ng Paul Ely, t ng tham m u tr ng quân đ i Pháp đã sang Hoa Th nh Đ n đ v n đ ng s tr giúp quân s c a M , nh ng chính quy n Hoa K g m c t ng th ng Eisenhower l n l ng vi n, e dè không quy t đ nh. Đ i n Biên Ph th t th vào lúc 5 gi r i chi u ngày 7/5/54. H i ngh Genève khai đ i n tr c đó 2 tu n l , nay đ c thúc đ y v i nh p đ nhanh h n đ tìm m t gi i pháp ng ng b n trên chi n tr ng.

3- Hi p Đ nh Genève Chia Đ i Đ t N c

Ngày 26/4/1954, H i Ngh Genève đã khai m c t i tr s Liên Hi p Qu c Genève đ bàn v cu c Chi n Tri u Tiên và Đông D ng. H i ngh này đ c tri u t p theo quy t đ nh c a H i Ngh Berlin kéo dài t 25/1-18/2/54 gi a các ngo i tr ng M , Anh, Pháp và Liên Xô. Trong khi H i Ngh còn đang bàn th o v t cách tham d và thành ph n c a các phái đoàn, thì Vi t Nam, Đ i n Biên Ph th t th . H i Ngh chính th c đ c p đ n v n đ Đông D ng vào ngày 8/5/54.

Thành ph n tham d H i Ngh Genève g m: Liên Xô có Molotov (ngo i tr ng), Andrei Gromyko (th tr ng ngo i giao); Trung C ng có Chu Ân Lai (th t ng kiêm ngo i tr ng); Vi t Minh có Ph m Văn Đ ng (ngo i tr ng); Anh Qu c có Anthony Eden (ngo i tr ng); Hoa K có ngo i tr ng Foster Dulles xu t hi n lúc đ u, sau đ c thay th b i t ng Walter Bedell Smith; Pháp có Georges Bidault (ngo i tr ng) sau đ c thay th b i Pierre Mendès France (th t ng

kiêm ngoi trng). Phía các quc gia liên hi p gm: Vi t Nam v i Tr n V n Đ , Cao Mi n v i Sam Sari và Lào v i Phoui Sananikone.

H i ngh đã đ c p đ n nh ng v n đ chính tr nh vi c công nh n tính ch t đ c l p c a các quc gia thu c đ a cũ. Pháp c kèo nài là ph i đ c l p trong " _kh i liên hi p Pháp". Nh ng v n đ chính là v n đ ng ng b n, ch m đ t chi n tranh. Nh ng gi i pháp ng ng b n và t p trung quân đ i theo ki u "0_da beo" ho c chia đôi Vi t Nam đã đ c đ a ra bàn th o. Ngo i tr ng Anh c g ng thuy t ph c các phe bên l h i ngh và gi i pháp chia c t đã đ c các phe đ ng ý.

V i quan ni m "0_chi n tranh l nh" và " _chi n tranh ý th c h " c a Tây Ph ng, vi c phân đ nh l n ranh rõ r t là m t thu n l i đ ng n ch n s bành tr ng c a ch nghĩa c ng s n b ng "chi n tranh gi i phóng". Nh ng đ i v i Vi t Nam, đây là m t n i đau vô cùng to l n. Ngay đ n Qu c Tr ng B o Đ i, lúc tr c không m y tha thi t đ n vi c đ t n c cũng đã c nh giác Pháp và H i Ngh . Nhi u cu c bi u tình ph n đ i đã di n ra t i Hà N i, Sài Gòn và nhi u n i trên toàn lãnh th Vi t Nam. M c cho ti ng r n xi t c a m t dân t c, m t đ t n c s b phân chia; đêm 20 r ng 21/7/1954, Pháp và Vi t Minh c ng s n đã ký Hi p Đ nh Genève chia đôi Vi t Nam: phía b c vĩ tuy n 17 thu c Vi t Minh, phía Nam "thu c Pháp". Phía Qu c Gia đã t ch i ký vào Hi p Đ nh chia c t này.

__4- Bùn Hời: N i Đau Phân Ly__

Ng i dân Vi t Nam tr c đây th ng g i ngày 20/7/1954 là "Ngày Qu c H n". Qu c h n vì nó là ngày chia c t giang s n, chia c t dân t c, ph n l i truy n th ng nghìn đ i c a T Tiên đã vi t lên nh ng trang s oai hùng cho s th ng nh t dân t c, th ng nh t cõi b . Hi p đ nh Genève quy đ nh th i gian 300 ngày đ ng i dân Vi t Nam có c h i ch n l a ph n đ t sinh s ng cho mình. Trong th i gian này, hàng tri u ng i, hàng tri u gia đình đã ph i b quê, b làng đ tìm t do ph ng Nam.

Cu n Vi t Nam Qu c Dân Đ ng c a tác gi Hoàng Văn Đào đã mô t tâm tr ng c a đ ng bào mi n B c trong nh ng ngày này nh sau:

"_Ngày 20 tháng 7 năm 1954, khi nghe đài phát thanh loan tin CS và th c dân đã chính th c ký hi p đ nh chia đôi đ t n c, l y con sông Bùn H i làm ranh gi i hai mi n, nhân dân B c Vi t

vô cùng xúc động xôn xao. Đã đành là phải ra đi, nhưng tiền của đâu mà đi, nhà đất bán rồi mà không có người mua! Đó là những người ở đô thị; trái lại những người ở thôn quê, CS tìm được nhiều cách không cho rời khỏi làng, còn nói chỉ đến với nhà đất và vật dụng! não lòng biết bao! nhiều khi đi qua các phố Hàm Long, phố Nhà Thờ những đầu phố, phố Halais, nào sắp giờ, tẻ chè, bàn ghế, giường ngòm, tủ áo, đèn nhang, đèn điện, bát đĩa chén sách, báo quý giá... nghĩa là tất cả những vàng ngọc nhà cầm, những người bày ra bán với giá thật rẻ mà thôi; những người mà danh là "Chợ trời" chỉ thu xếp lấy chút tiền để buôn bán nhau đi về vào miền Nam thôi.

Thật tình mà nói, nếu không có sự ngăn chặn của CS, con số những người đi về vào miền Nam này có thể lên tới hàng 2,3 triệu người".

Một số tài liệu khác của chính phủ Việt Nam Cộng Hòa cho biết, từ tháng 8-1954 nhiều ngày có hàng ngàn người từ Hà Nội và Hải Phòng vào Sài Gòn buôn bán những hàng không và hàng ngàn người mỗi ngày buôn bán nhau với cộng đồng Hải Phòng để được xuống tàu thủy đưa vào Nam (gọi là tàu há mồm). Tính đến chuyến tàu cuối cùng vào tháng 3 năm 1955 có khoảng 950.000 người từ Bắc đi về vào Nam. Có nhiều người dân muốn đi về công an Việt Minh ngăn chặn, gây nhiều xô xát đổ máu.

Dân đi về được phân phố để nhấc kịp người, dù đến sống lúc đầu khó khăn, nhưng quê hương ruộng đất, buôn nhà cao cửa rộng chen chúc các trại để nhấc, được tiếp cận nhiều ngày cho người ở đến 12 ngày, trẻ em 6 ngày để sống. Tổng số 315 trại để nhấc cho 508.999 người, được chia ra Nam phần 206 trại cho 393.354; Trung phần 59 trại gồm 61.094 người; cao nguyên 50 trại cho 54.551 người. Thiên Chúa giáo gồm 676.348 Tín đồ, Tin Lành 1.041 Tín đồ, Phật Giáo 182.817 Phật tử. Việc giúp cho người dân đi về để nhấc sống chỉ trong thời gian ngắn đã là một thành công lớn của chính phủ quốc gia thời bấy giờ.

Bao nhiêu tình yêu, bao nhiêu niềm vui, bao nhiêu niềm vui, bao nhiêu thi ca đã được ra đời than khóc, được oán hận dòng sông Bùn Hời, cây cây u Hiên Lồng ng, được thắp nhang cho Hà Nội, được nhớ về Thăng Long. Những người lãnh đạo cộng sản đâu có được lòng tri loài người để có thể cảm động những người dân cộng sản.

Bùn Hời là một dòng sông hẹp, quanh năm nước chảy lòng lầy, bắt nguồn từ dãy Trường Sơn về Rào Thanh, chảy thẳng đến Xuân Mỹ, rồi đổ xuống Cửa Tùng. Chiều dài của con sông, nếu tính theo đường chim bay, từ nguồn núi Tây ra biển Đông, chỉ vào khoảng 60 cây số. Nếu không chiều dài uốn khúc quanh co theo chiều núi, thì được chừng 100 cây số. Bởi vậy cửa sông Bùn Hời chỉ lớn nhất như quãng Tùng Luýt tới 200 mét, khu vực cửa u Hiên Lồng ng chỉ được 170 mét,

khúc sông gần bãi cát Cầu Tùng chảy ra biển có 30 mét.

Chiếc cầu bắc qua sông Bến Hời gọi là cầu "Hiên Lồng", nằm gần thôn Vĩnh Linh, huyện Trung Lồng tỉnh Quảng Trị, và cũng là một chiếc cầu bình thường như trăm ngàn chiếc cầu khác trên trăm ngàn dòng sông quen thuộc của nước ta; vốn là một cây nhíp sắt màu đen và nhẵn tươm vấn gọi là cầu sắt. Chiếc cầu dài chiếc cầu được chia làm hai phần, một bên cái cầu đúng 89 mét. Khu vực mang danh là "phi quân sự" được ngăn cách bởi 5 cây sắt, khoanh cách từ bờ sông trở ra và kéo dài theo trục sông.

5- Một Ngày Mai Tươi Sáng

Sau ngày 30-4-75, hai nhíp cầu Hiên Lồng đã được nối lại, hai miền Nam Bắc đã được gắn liền vào một dải non sông. Nhưng vết thương trong lòng người dân Việt lại càng sâu đậm hơn nữa. Bây giờ, vết thương mới không phải là một gờ sông, cũng chẳng phải là một nhíp cầu... mà vết thương mới nó như bao la như biển cả, mênh mông sâu đậm trong lòng người... Chiếc cầu sắt đã reo rắc thêm hận thù bằng đê tài, áp bức, bóc lột... làm vết thương ngày xưa chôn giấu lại thì vết chém ngày nay đã vùi bọt máu. Từ 1954 đến 1975, và hai thập niên, và 2 lần phân ly... dân miền oan nghiệt của dân Việt đã khiến dân tộc phải mang nặng một nỗi đau ly biệt. Tất cả chỉ vì một nước, dân tộc bị cai trị bởi một chế độ nghĩa ngoại lai... Chiếc cầu ngày nào mà chế độ nghĩa cầu sắt không còn trên quê hương, lúc đó mới không còn những dòng sông Bến Hời trong lòng người. Lúc đó người dân Việt mới thức tỉnh được ô nhục mà quê hương yêu dấu trong trái tim mình. Như ngày 20-7, chúng ta quyết làm sao cho các thế hệ tiếp nối lại không bao giờ còn phải có những ngày què quặt như vậy nữa. Đó là niềm mơ ước sâu thẳm của mọi người dân Việt.